

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám, (Wagner palota). Telefonszám: 21-57, éjjel 24-88. Sürgönyc.: „Délbácska“ Novisad Póstatokarékpenztári csekk számla Zagreb: 46.692.

Novisád, 1928. március 18.

VASÁRNAP

Előfizetési ára: egy óra 40 din; három óra 120 din fél évre 240 din; egész évre 480 dinár. Egyesszám ára hétköznap 1.50 dinár, vasárnaponként 2 dinár. Külföldre előfizetési díj egy hónapra 50 dinár.

Románia krizise

A magyar-román optánsper genfi népszövetségi tárgyalása alkalmával kinos feltűnést keltett Titulescu román külügyminiszter makacssága, amellyel elutasította Chamberlain közvetítő indítványát. Briand francia külügyminiszter is meglepte Titulescu magatartása és ezért őt vádolja Románia genfi kudarcáért. Genfben nem tudták megérteni, hogy a különben kiváló diplomata ez alkalommal nem bizonyult annak, aminek eddig ismerték. Idegessége azonnal megmagyarázható, ha ismerjük Bukarest hangulatát. Az optánsper már évek óta foglalkoztatja Románia közvéleményét és az ellenzék mindig felhasználja a kormány elleni harcában. Most még jobban idegesíti a román kormány tagjait az optánsper, mert a belpolitikai helyzet hetek óta nagyon kiéleződött. A nemzeti parasztpárt ugyanis a nép közé vitte a liberális kormány elleni harcot és addig nem nyugszik, amíg Bratianu Vintila kormánya meg nem bukik.

A nemzeti parasztpárt vezérei méltán hivatkozhatnak arra, hogy Románia lakosságának túlnyomó többsége megelégedte a liberális uralmat, most a földművesek 80 százaléka, a városok egész dolgozó lakossága és a nemzeti kisebbségek teljes egészükben Maniu és Michalache az egyesült párt két vezére mögött áll. Ez a körülmény minden parlamentáris országban éreztetné hatását a kormány kinevezésénél, nem úgy azonban Romániában, ahol a tiszta választás ismeretlen fogalom. Maniu nem is kér mászt csak tiszta választásokat. A román nép mozgositása, amit Maniu nagy ellenfelének, Bratianu Jonelnek halála után végrehajtott, rövidesen döntésre fogja kényszeríteni a kormányt és a régenstanácsot. Ez valószínűleg akkor fog bekövetkezni, amikor Románia nagy külföldi kölcsönének sorsa már eldőlt.

Maniuhoz csatlakozott Jorga professzor és a szociáldemokrata párt is. Támogatásuk azonban nem bír nagy jelentőséggel, sokkal fontosabb ennél a négy milliónyi kisebbség szimpátiája. A nemzeti parasztpárt ugyanis garanciát vállal arra nézve, hogy kormányrajutása esetén megvalósítja a gyulafehérvári határozatokat, amelyek biztosítják a nemzeti kisebbségek szabad kulturális fejlődését. Pop Csico egy galaci népgyűlés alkalmával be is jelentette, hogy a nemzeti parasztpárt az ország minden egyes polgárának kivétel nélkül megadja az állampolgársági jogok teljességét. Ez a kijelentés élénk fényt vet a romániai kisebbségek jelenlegi helyzetére, amikor ilyen magától értetődő dolgokat tíz évvel a háború befejezése után, mint érdemeket és vívmányokat kell feltüntetni. A nemzeti parasztpártnak a gyulafehérvári határozatban lefektetett kisebbségi programja olyan kielégítő, hogy a külföldi figyelmét is kiérdemli. A párt vezetői nagyrészt Erdélyből származnak és a budapesti parlamentben képviselték a román kisebbséget így tehát el lehet hinni nekik azt is, hogy a kisebbségi kérdés rendezését ezért tartják fontosnak, mert ez a román állam létkérdése.

Bratianu Jonelt a váratlan halál akadá-

lyozta meg abban, hogy diktatorikus eszközökkel törje le a román ellenzék. Kevéssel előtte ragadta el a halál — amely az utóbbi időben nagy szerepet játszott a román politikai életben — Ferdinánd királyt, akinek feltétlen bizalmát élvezte Bratianu. A legutóbbi választások, amelyek a parlament háromnegyed részét liberálisokkal töltötte

meg Bratianu Jonel, most boszulják meg magukat, mert az ellenzék, amely a parlamentben számbelileg nagyon győnge, a nép közé vitte a harcot és ez nagyon veszélyes a kormányra. Miután nagy erő áll a nemzeti parasztpárt mögött, ez aligha fog kompromisszumos megegyezést kötni a liberálisokkal, akiknek sorsa így meg van pecsételve.

Kibékülnek a radikálisok

Helyreállítják a radikális párt egységét — A főbizottság tegnapi ülésén teljes megegyezés jött létre — A noviszádi radikálisok között is helyreáll a béke

Beogradból jelentik: A politikai körök érdeklődése tegnap a radikális főbizottság ülése felé fordult, amelyet Sztanojevics Aca elnök délelőtt 10 órakor nyitott meg.

Az ülésen a párt vezérei részéről megjelentek Trifkovics Marko, dr. Miletics Szlavko, dr. Nincics Momcsiló, Miletics Krszta, Uzunovics Nikola, Makszimovics Bozsa, Sztanojevics-Szegedinac Ljuba, dr. Katicics Daniló, dr. Janjics Voja, dr. Jankovics Velizár, Trifunovics Ranko és Sztojadinovics Mihajló.

A konferencián elsősorban a politikai helyzet került megvitatásra s ez alkalommal az az óhaj jutott kifejezésre, hogy a radikális párt frakciói között létrejöjjön a békés megegyezés.

Dr. Sztanojevics Aca megnyitó beszédében rámutatott arra, milyen óriási fontossága a mai helyzetben a radikális párt közös együttműködése.

Sztanojevics után felszólalt Uzunovics Nikola majd Makszimovics Bozsa. Konkrét javaslatokra ugyan nem került a sor, de a főbizottság megelégedéssel vette tudomásul azokat a megbeszéléseket, amelyek a radikális párti frakciók kibékülése érdekében megindultak.

A Pasics pártiak nem zárkoznak el a kibékülés elől s így Makszimovics Bozsa is arra a belátásra jutott, hogy a napokban megindított külön akciója nem vezethet eredményre.

A konferencia után a főbizottság komünikét adott ki, amely megállapítja, hogy az összes kérdésekben teljes megegyezés jött létre.

Trifkovics Marko ma délután 5 órakor kihallgatáson jelenik meg a királynál

A kihallgatásnak nagy fontosságot tulajdonítanak politikai körökben, mert kétségtelen, hogy az audiencia a kibéküléssel van összefüggésben.

Illetékes helyen nyert értesüléseink szerint a kibékülés ugyszólván befejezett tény s még csak a részletkérdések vannak hátra, amelyek már nem befolyásolhatják a megegyezést.

Tegnap délután 4 órakor minisztertanács volt, amely fél 6 óráig tartott. A minisztertanács után a kabinet tagjai a radikális pártba mentek át, ahol a kormányt támogató pártok konferenciát tartottak. A konferencián Schumacher német képviselő is résztvett.

A képviselőház ülése

A képviselőház tegnapi ülését Agatonovics, az ujonnan megválasztott alelnök nyitotta meg. Az ülésen, amely ezuttal minden zavaró incidens nélkül folyt le, a rokkant törvényt tárgyalták, majd Radics István okolta meg sürgősségi indítványát a passzív vidékek felszegélyezéséről. Radics követelte, hogy a szétszítás igazságos ellenőrzése céljából parlamenti bizottságot küldjenek ki. Miután az indítványhoz Radovics Cseda szociálpolitikai miniszter is hozzájárult, az indítványt elfogadták.

A képviselőház hétfőn délelőtt tartja legközelebbi ülését.

A noviszádi radikálisok bizalmas értekezlete

A vajdasági radikálisok ma délelőtt 9 órakor a „Zasztava“ szerkesztőségében bizalmas értekezletet tartanak, amelyen megjelenik Miletics Szlavko volt közegészségügyi miniszter is. A konferencián a politikai helyzet kerül tárgyalásra, elsősorban az összes radikális frakciók kibékülésének kérdése.

Beogradban is megszűnt a mozisztrájk

Tegnap este megszűnt a mozisztrájk, amely a mozivállalatok teljes kudarcával végződött. A kormány nem hajlandó az adóterheken enyhíteni, bár kilátásba helyezte, hogy „megfontolás alá“ veszi a mozitulajdonosok memorandumát.

Beogradban letartóztatták Cena beg merénylőjét

Beogradból jelentik: A beogradi rendőrség pénteken letartóztatta Krujasz Ibrahimot, akinek — amint ismeretes — Bécsben le kellett volna lőnie Cena béget, Albánia volt beogradi követét, akinek életét később Prágában kioltotta egy elkeseredett albán emigráns golyója.

A merénylet után Krujacról kiderült, hogy milyen megbízása volt és a bécsi rendőrség letartóztatta, de bizonyítékok hiányában nemrégiben szabadlábra helyezték. Krujasz Bécsből Jugoszláviába jött és Beogradban akart letelepedni, de mint kellemtelen idegent egy csendőr kíséretében pénteken az albán határra akarták szállítani. Kopovónál Krujasz egy őrizetlen pillanatban megszökött kísérelője mellől és újból Beogradba jött, de felismerték és letartóztatták.

A noviszádi rendőrség tegnap nagyszabású kerékpár razziát tartott a város területén

Közel negyven kerékpárt foglaltak le, amelyek tulajdonosai nem tudták felmutatni a kerékpárigazolványt

A „Délbácska” tegnapi számában részletesen beszámoltunk a nap-nap után mindjobban felszaporodó kerékpártolvajlásokról, amelyek arra indították a rendőrséget, hogy elrendelje az összes kerékpárosok igazoltatását. A főkapitányhelyettes intézkedésére Malencsics Rodoljub rendőrkapitány tegnap általános kerékpár razziát rendelt el a város területén, amely meglepő eredménnyel járt. Kiderült ugyanis, hogy a megállított kerékpárosok nagy része egyáltalában nem rendelkezett kerékpárigazolvánnyal s így a rendőrség az összes kerékpárokat, amelyeknek tulajdonosai nem igazolták jogos tulajdonukat, vagy nem mutatták fel igazolványaikat, lefoglalta.

A razzia alkalmával a következő kerékpárosok nem tudták felmutatni igazolványaikat:

Szrski Szteván, Almási ucca 29, a kerékpár rendszáma 25, Radojesics Szlavko, Temerini ut 49, a kerékpár rendszáma 979, Soltész István, Jevrejska ucca 4, a kerékpár rendszáma 1335, Tokin Vladimir Futog, akinek a kerékpárján egyáltalában nem volt rendszám, Bukinac Szteván, Futog, a kerékpár rendszáma 303, Pesut Szteván, Pasicevo 24, a kerékpár rendszáma 1424, Mlinarics Franjo, Petrovaradin, a kerékpár rendszáma 133, Takics Milán, Temerini ut 19, a kerékpár rendszáma 2182, Francuski Vasza, Gunduliceva 25, rendszám 2094, Krieszhaber Ferenc, Petrovaradin, rendszám 160, Rumen-

csik Szteván, Kajmakcsalán ucca, rendszám 622, Mlinar Szava, Petrovac, rendszám nélkül, Majoros Szilveszter, Petrovaradin, rendszám nélkül, Belesics Jovan, Ljubljanszka 27, rendszám nélkül, Schoff Kornél, Vasut ucca 26, rendszám 1846, Herner Károly, Futak, rendszám 268, Szrni József, Futak, rendszám 117, Vudelic Mihály, Báthory ucca 21, rendszám N. 2125, König József, Zrinyi Péter ucca 3, rendszám 704, Rogasztovac Milán, Duna ucca 17, rendszám 961, Rác István, Darányi telep 100, rendszám 1266, Szasics Péter, Pasiceva 10, rendszám 204, Poltikovics Jován, Kamenicsko naszelje, rendszám 2171 (az igazolvány Okányi István tulajdona) Zslicsics Borivoj, Temerini ut 104, rendszám 806, aki a 441-es számú kerékpárt is maga mellett tolta, Hadnagy Mirko kerékpár rendszám 1167.

A rendőrség az összes kerékpárokat lefoglalta s most az iparhatóság révén állapítja meg, vajjon az igazoltatott kerékpárosok csakugyan jogos tulajdonosai-e a lefoglalt kerékpároknak. Amennyiben ez beigazolást nyer, csak kihágásért vonják felelősségre őket, mert igazolvány nélkül használták a kerékpárt, ha pedig nem tudják igazolni a jogos tulajdont, büntető eljárást indítanak ellenük.

A razziát a napokban folytatják s a rendőrség reméli, hogy ilyen módon véglegesen sikerül a kerékpártolvajok garázdálkodásának véget vetni.

Négy halálos ítélet a stipi merénylők perében

További nyolc vádlottat összesen 109 évi börtönre ítélte a bíróság

Stipből jelentik: A Kovácsevics tábornok meggyilkolása ügyében tartott tárgyalást befejezte a bíróság és meghozta ítéletét. Kraleiv Blagoje aktiv bolgár komitácist halálra, Zsivadinovics Donese Stip község volt előjáróját halálra, Delipetrovics Kolet halálra és Brdarevics Pancset halálra ítélte. Zlatkovics Gyorgyot 15 évi, Veljkovics Iliját 20 évi, Sztamenkovics Vangyelt 12 évi, Donovics

Sztamenkot 15 évi, Gunjevics Frajceset 20 évi, Grankovics Vasziljét 12 évi, Dusevics Koscsát 5 évi és Barugdzsievics Mihajlót 10 évi börtönre ítélte.

A bíróság hét vádlottat felmentett, Netkovics Szlavko tanár ügyében pedig elhalasztotta a tárgyalást, mert védője előterjesztésére újabb tanukat fog kihallgatni.

Fontos intézkedések az új pénzügyi törvényben

A pénzügyminiszter tegnap terjesztette a szkupstina elé a pénzügyi törvény kiegészítését

A pénzügyminisztérium most teszi közzé azokat a kiegészítéseket (amandmánokat), amelyeket a pénzügyi törvénnyel kapcsolatban a szkupstina elé terjesztett. A fontosabb amandmánok a következők:

A külföldről behozott öngyujtok, a külföldön jövedéki adót vetnek ki, fémről készült öngyujtokra 50 dinárt és ezüstből készült öngyujtokra 100 dinárt darabonként.

A só árusítása az egész országban egyöntetű s kicsinybeni ára nem lehet magasabb, mint a nagybeni ára, amelyet az állami sóraktárakban fizetnek.

Valamennyi jövedéki kihágás, amelyeket 1927. március 31-ig elkövettek, amnesztia alá esik, úgy a fogházi, mint a pénzbüntetések.

Az adókötelezettség alá nem eső létminimum évi haterzerről tizenkétezer dinárra

emeltetik fel.

Az 1928. évi jövedelmi adó megszünik. Az előző évek erre vonatkozó fellebbezése újabb revízió alá vehetők.

Illeték és adómentesek mindazok a kölcsönügyletek, amelyeket az önkormányzati hatóságok, községek, járások és tartományok külföldön vagy belföldön bonyolítanak le.

Villanygökök után a fogyasztási adó ezen túl vattonként fizetendő.

Az országban levő polgári iskolákat nem szüntetik be.

A belügyminiszter felhatalmazást nyer, hogy a volt községi jegyzők nyugdíjigényeit, a Magyarországgal való szerződés életbelépéséig, rendeletileg szabályozza.

A közegészségügyi miniszter felhatalmazást nyer az élelmiszerek és külföldről behozott gyógyszerek és szérumok hatható-

sabb ellenőrzésére.

Minden vállalat vagy személy, aki az állami vagy önkormányzati utakat használja és koptatja köteles kártérítést fizetni az utak rendbentartására.

Az új vasuti vonalak építkezéséhez a közlekedésügyi miniszter 139 mérnököt és tisztviselőt alkalmazhat.

A póstautalványokról szóló törvény érvénye megszűnik s ezentul 1000 dinárnál nagyobb összegek is küldhetők póstautalványon.

Az erdőkihágásokból eredő büntetések végrehajtása egy évre felfüggesztették.

A kereskedelmi kamarák három ügyosztályra oszlanak: kereskedelmi, ipari és nagyipari osztályra. A kamarák öt évre választják az elnököt és a két alelnököt.

Teljesen vagyontalan egyéneknek azok tekintendők, akik évenként nem fizetnek 20 dinárral nagyobb egyenes adót.

A világtalan rokkantak rendelkezésére bocsátott földek telyesen illetékmentesek.

A laptulajdonosok és újságírók közötti szerződéses viszonyról szóló szabályrendelet a következőképpen változik: Amennyiben az újságíró a laptulajdonossal nem köt olyan megállapodást, amely nagyobb jövedelmet biztosít neki mint a szabályrendelet, úgy a szabályrendelet határozmányai tekintendők végleges szerződésnek.

Redvező fizetési feltételek mellett eszközölhetnek bevásárlásokat a bácskai községek a budapesti tenyészállatkiállításon

A budapesti tenyészállatkiállítással kapcsolatban a bácskai tartomány az alábbiakat közli: Azok a bácskai községek, vagy városok, amelyek a budapesti tenyészállatvásáron állatvásárlást óhajtanak eszközölni, keressék fel a bácskai tartomány kirendeltségét a Parkszanatóriumban, a budapesti Országos Mezőgazdasági Egyesületben, vagy a kiállítás területén. Amennyiben a vásárlást a tartomány képviselője előtt kötik meg, a vételár jelentős százaléknak kifizetését a tartomány vállalja.

Gyermekhullát találtak a verbászi csatornában

Verbászról jelentik: Pénteken délelőtt Overbászban a járókelők borzalmas leletre bukkantak, a csatornán átvezető hidon. A víz szennyes hullámai gyermekhullát hőmpölygettek és a járókelők ijedten rohantak a rendőrségre, hogy jelentést tegyenek az esetről.

A rendőrségről kiküldött bizottság tagjai kihalaszták a hullát és a községi orvos megállapította hogy a fejletlen, alig héthónapos embrion erőszak nyomai nem észlelhetők. Megállapítást nyert az is, hogy a gyermeket Verbászon dobták a vízbe, mert a község felett épült zsilip, a hullatást nem engedte volna át. A rendőrség erélyes nyomozást indított, hogy megállapítsa, milyen körülmények között került a méhmagzat a csatorna vizébe.

Agyonlőtte a hitelezőjét egy parabutyi gazdálkodó

Parabutyról jelentik: Borzalmas gyilkosság színhelye volt pénteken délután a parabutyi Kun-féle vendéglő. A vendéglő kocsmahelyiségében Hoffmann Márton parabutyi gazdálkodó találkozott Panin Milán pivnicai sertéskereskedővel. Hoffmann régóta nagyobb összeggel adósa volt Paninnak, aki felszólította a kereskedőt, hogy fizesse meg tartozását.

A hitelező és adós között szóváltással fajult az ügy. Hoffmann Márton hirtelen előkapta revolverét és rásütötte Paninra. A golyó a sertéskereskedő mellébe hatolt és nyomban megölte. A gyilkos Hoffmann, akit a faluban összeférhetetlen és erőszakos embernek ismernek, a rendőrség letartóztatá-

A termé-
szetes

Igmándi keserűviz

gyomor és néltisztító hatása páratlan.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben.

Az Igmándit ne tévessze össze másfajta keserűvizzel!

Rongyokba burkolva, félmeztelenül fetrengenek rozoga ágyaikban a noviszádi szegényház lakói

Borzalmas állapotok a szegényházban, amellyel senki sem törődik — Pusztulni hagyják a város egyik emberbaráti intézményét — Halálra van ítélve a szegényház, ha nem segítenek rajta

A noviszádi szegényházban hatvankét gyámoltalan öreg tengeti szomorú életét. Legtöbbje már túl van a nyolcvanon, csupa szegény veterán s nem egy van közöttük, aki valamikor jobb napokat látott. Az igazság megkívánna, hogy ezeknek a szerencsétlen embereknek, akik itt morzsolják le életük utolsó éveit, kényelmessé, gondtalanná tennék az életet. Legalább olyan mértékben, amennyire ezt a szegényház körülményei megengedik. Ez volna legalább a város feladata rokkant szegényeivel szemben. S mit látunk mindebből?

A noviszádi szegényház az utóbbi években valóságos nyomortanyává vált.

Berendezése, inventárja teljesen tönkrement.

A szegények meztelán járnak, mert nincs cipő, a férfiak, asszonyok félmeztelenül fetrengenek ágyaikban, mert a ruházat, a fehérnemű rongyokká vált és elpenészesedett. Egyetlenegy szál ép inge sincs a szegényháznak, az ágyak roskadoznak, a deszkák korhadtak és porladoznak

s ha a szegények között valaki meghal az életben maradt rokkantak valóságos csatát vívnak elhalt társuk ruházatáért.

A konyha rozoga, az edények elpusztultak, a takaréktűzhelyen sem főzni, sem sütni nem lehet, a rézüst megrepedezett s ha valakinek meleg vizet kell adni, nem lehet, mert az üst nem működik. A kémény füstöl, mert nincs senki, aki megcsinálná.

Senki sem törődik a szegényházzal, a város urai pedig már évek óta nem tették be lábukat az épületbe.

Az idő vasfoga pedig könyörtelenül pusztít a rozoga viskóban. Hatvanketten nyomorognak a szobákban, amelyekben csak ötvenhat személy részére van hely. A „számfelüti” szalmazsákokon feküdnének, ha volna szalmazsák. Ezt csak piszkos, dohos rongyok pótolják, amelyeket sohasem töltenek meg szalmával, mert a városnak nincs „kredit”-je az ilyen csekélysegekre.

A legnagyobb téli hidegben meztelenül és meztelán mászkálnak a szegények a jég-hideg folyosókon. Sokan elhagyottan, betegen fekszenek a rettenetes levegőben. Szellőztetni nem lehet, mert megfagynak a szerencsétlenek.

Nem szegényház ez, hanem kórház,

mondotta a gondnok, amikor végigvezetett a termeken. Összepréselve, összezsúfolva, rongyokkal takarva fekszenek a szegények a rozoga ágyakon.

Ápolónőnek se hire, se hamva. A gondnok már számtalanszor kért segítséget a várostól, de a szegényház intézői ridegen elzárkóznak minden kérés elől. Pedig úgy tudjuk, a szegényházi költségvetésben jelentékeny felesleg mutatkozik. Ezt azonban nem lehet felhasználni, mert a szegényházi alapot más alapnak kölcsönözték ki. A szabályrendelet is intézkedik egy ápolónő alkalmazásáról, de erre még „nem telik”, mert nincs pénz.

Valamikor úgy volt, hogy a betegeket a kórházba szállították, most azonban a kórház visszautasítja a szegényházi betegeket.

Nem kellene neki, mert az öregség ellen nincs gyógyszer. Ott pusztulnak tehát a szerencsétlenek ápolás és orvosi kezelés nélkül.

Betegszoba nincs, mert más célra használják. Amikor felépítették a szegényházat s Noviszádnak csak 20.000 lakosa volt, többen fértek el benne, mint most, amikor a lakosság ötvenezerre emelkedett. Két nagy szobát vettek el tőlük, az egyikben raktárt, a másikban a fertőtlenítőt helyezték el, amely azonban sohasem működik, még véletlenül sem.

A szegényház gondnoka 1927 november 28-án a leltár kiegészítése céljából lábasokat,

Feltűnően csökken a házasságok száma Noviszádon

Nincs már aratása Ámornak - A pénzsűke folytán már a részleteket sem tudják fizetni a butorosnak - Házaspárok, akik nyomortanyákon húzódnak meg

Ilyenkor bőjt idején rendszerint a minimumra csökken a házasságkötések száma, de ha összehasonlítjuk az ideai házasságok statisztikáját az előbbi évekkel s párhuzamot vonunk az ideai házasságkötési létszám és a multesztendei között, arra a megállapításra jutunk, hogy

ritkán volt olyan rossz aratása Ámornak, mint az idén.

A gazdasági válság a szerelem terén is szinte ijesztő mértékben érezteti hatását. Ki gondolna ilyenkor házasságkötésre, amikor a mai viszonyok mellett a házasság valóságos fényűzést jelent. A fiatalság, amely a háboru utáni időkben teljesen elvesztette ideálijusát már nem a szép iránt, hanem főleg a pénz iránt érdeklődik. A pénz utáni hajszá immár átsapott a házasság mezejére is s ma már csak ritkán találunk olyan férfit, aki a szegény leányok között is válogatna s aki a derék, becsületos, tisztességes és háziasszony nevelésű leányban találja a boldogulását.

— Szerelemből nem lehet megélni — mondják a blazirt fiatal emberek s messze elkerülnek a szegény leányt. A bálteremben is csak a pénzes leányok iránt érdeklődnek.

Mindezek a jelenségek egyébként érthetőek, ha tekintetbe vesszük, milyen nehézségekkel jár a mai viszonyok között a megélhetés. A fiatal jegyepár, ha ugyan a szülők nem rúkkolnak ki a hozománnyal, már jegyességük kezdő stádiumában butor gondokkal vannak elfoglalva.

Noviszádon rengeteg a butorgyár, bu-

serpenyőket, téstaszűrőt, kanalakat, főzőkanalakat, inget, alsónadrágot, lepedőt és törülközőt kért a várostól.

A beadványra még ma sem érkezett válasz, pedig azóta már négy hónap múlt el.

Összesen csak 9000 dinár kellett volna a leltár kiegészítéséhez, de a város, amely ezeket ad ki bankettek, nem talál módot, hogy a szegényeiről is gondoskodjék.

A törvényhatósági bizottság önálló szegényházi bizottságot választott. Mindezt azonban ennek a szegényházi bizottságnak még egyetlenegy tagja sem érdeklődött a szegényház borzalmas állapotai iránt. Hagyják nyugodtan pusztulni ezt a humánus intézményt, amely más országokban a legmodernebb kulturvíványokkal van felszerelve. Nálunk a szegényház, csakugyan szegényház, amelyet a város jóvoltából a legborzalmasabb nyomortanya nivójára süllyesztettek.

Lesz-e valaki, aki megkönyörül a városi szegényeken?

torkereskedés és butorlerakat, igen sok szolid cég ajánlja kifogástalan minőségű áruját, csaknem mindenütt részletre is vásárolható a butor, de hogyan merészkedhet a vőlegény vagy a menyasszony butort vásárolni, ha azt sem tudja, honnan teremtsen elő a szükséges részleteket. Minimálisan 500 dinárt kell erre a célra fordítani, kétszobás lakásért legalább 1000 dinárt kell fizetni, már most hol maradt a többi apróság, amely a berendezéssel velejár?

Mindezek olyan súlyos problémák, amelyek érthetővé teszik, miért csökken olyan feltűnő módon a házasságok létszáma Noviszádon. A fixfizetéses alkalmazott, ha részletfizetésekbe bocsátkozik, csaknem egész fizetését köti le havonta az adósság törlesztésére. Örökös rettegésben él, ha ajtaján kopognak s kárörvendő arccal belépnek a hórorgas inkasszánsok. A család békéje ettől a pillanattól kezdve felborult s ahová a gond férközött be, ott megszűnt a boldogság.

Ilyen körülmények között mindenki nagyon is meggondolja, mielőtt a nagy, egész életre kiható lépésre elhatározza magát. Ezzel magyarázható az a bizonyos tartózkodás, amely a háboru folytán korán megvénült fiatal emberek között mutatkozik. Nincs merésük beleharapni a pirosposztag almába, amely belülről nem sok jóval kecsgetet.

Ezért csökken a házasságok száma mindenütt, de főleg Noviszádon, ahol ezidőszent a legkétségbeesettebb pénztelenség szedi áldozatait.

Nagyszabású kémkedési bűnügyet tárgyalnak a beográdi bíróság előtt

A vád szerint katonai természetű titkokat árultak el a magyar hatóságoknak a vádlottak

A beogradi törvényszék tegnap nagyszabású kémkedési bűnügyben kezdte meg a tárgyalást, amelynek vádlottjai Hegedüs Sándor joghallgató, Mészáros Károly maliigyosi magánhivatalnok, Mamuzsics Gyuka szubotitai földbirtokos, Müller Dezső kereskedő és Jagica Sándor szubotitai magánhivatalnok.

A vád szerint a három elsőrendű vádlott katonai természetű titkokat árult el Kovács Ferenc századosnak a magyar kémelhárító osztály egyik tisztjének s ezért a működésért busás jövedelemben részesült. Müller Dezsőt és Jagica Sándort azzal vádolja az ügyész, hogy tudták a kémkedésről s mégsem jelentették fel a rendőrségnek.

Hegedüs Sándor tagadja a terhére rótt bűncselekményt s azzal védekezik, hogy Kovács Ferencről csakugyan kapott megbízást bizonyos katonai természetű titkok megszerzésére, de kizárólag jelentéktelen és hamis jelentéseket küldött Magyarországra.

— Elvégezte-e Magyarországon a kémkedési tanfolyafot? — kérdezi tőle az elnök.

— Nem.

— S tagja volt-e a K. K. V. Sz. irenta testületnek?

— Nem voltam tagja. Ezt a testületet már 1922-ben feloszlatta a magyar kormány.

Azután a többi vádlottakat hallgatták ki, akik ugyancsak tagadták a bűncselekményt.

A noviszádi rendőrség körözőlevele alapján letartóztatták Pusics Bogdán erdőkitermelőt, aki óriási összegekkel károsította meg üzletfeleit

A csalások egész sorozatát követte el a nagylábon élő vivőr, aki Noviszádon és környékén rengeteg egzisztenciát tett tönkre

A noviszádi rendőrség körözőlevele alapján Zágrebban letartóztatták Pusics Bogdán erdőkitermelőt, akit a tegnapi nap folyamán beszállították a noviszádi ügyészség fogházába. Pusics letartóztatásával nagyszabású bűnügyi regény nyer befejezést, amely évekre visszamenőleg olyan szenzációs méretekben bontakozik ki, amely szinte egyedülálló a bűnügyi krónikában.

Pusics Bogdán karrierje a baranyai megszállás alatt kezdődik. Akkoriban Pusics a pécsi püspökség erdőségeinek kitermelésével foglalkozott. A baranyai háromszög kiürítése után Pusics, arra való hivatkozással, hogy óriási veszteségeket szenvedett, kártérítést kért az államtól s az erdőügyi miniszter azzal kárpótolta Pusicsot, hogy erdőkitermelés céljaira rendelkezésére bocsátotta a Steinbeiss cég nagyterjedésű erdeit és vilányfűrésztelepét.

Pusics nagy elánnal fogott hozzá a kitermeléshez s rövidesen a maribori takarékpénztárral lépett érintkezésbe, amely 3 millió dinárnyi forgótőkét bocsátott Pusics rendelkezésére. Ezen a ponton fordul meg Pusics további sorsa. A híres vivőr, aki két kézzel szórta a pénzt, luxusautókat tartott és horribilis összegeket költött el a kártyán, egy olasz érdekeltséget vont bele a Steinbeiss-féle üzletbe s az erdőséget megvételre ajánlotta fel az olaszoknak.

A forgótöke időközben eluszott s Pusics ezzel a tranzakcióval akarta magát kártalanítani.

Mielőtt azonban az átírára került volna

a sor, a földmivélsügyi miniszter vétót emelt a tranzakció ellen s megakadályozta az erdőség elköttyavetyelését. A maribori takarékpénztár ekkor pert indított Pusics ellen, aki úgy vélte a csalásokat fedezni, hogy

ujabb csalásokhoz folyamodott, amely alkalommal ismét óriási összegekkel károsította meg üzletfeleit.

Pusics Zágrebba költözködött, ahonnan hangzatos reklámokkal árasztotta el az országot. Komlóoszlopokat kínált eladásra a pakrai kolostor erdőségeiből, amelyeket időközben kitermelésre kapott. Az ország minden részéből tömegesen futottak be a megrendelések s Pusics minden üzletkötés után jelentékeny előlegeket vett fel üzletfeleitől. Pusics azután összeköttetésbe lépett budiszavai, csurogi, zsabalji, futaki és temerini üzletfelekkel, akikől nagy összegű előlegeket vett fel, de az árut nem szállította. Schnur Fülöp budiszavai gazdától 45.000 dinárt csalt ki, majd végigjárta az egész Vojvodinát s mindenütt előlegeket vett fel a komlótermelőktől. Ez alkalommal nem utasította vissza a 3000 dináros előlegeket sem. Rengeteg sok egzisztenciát tett tönkre Noviszádon és környékén a nagystilű szélhámos, aki ellen a vajdasági károsultak feljelentést tettek a rendőrségen.

A noviszádi rendőrség körözőlevele alapján a zágrebi rendőrség pénteken letartóztatta Pusics Bogdánt s a noviszádi ügyészség fogházába szállította.

több ízben nagy izgatottsággal megszakította. „Abban a pillanatban — mondta a császárné — amint a porosz hadsereg felszabadul Csehországban és Franciaország ellen fordulhat, Bismarck követeléseink felett nevetni fog”. Azután a császár felé fordulva folytatta: „Poroszország Solferino után sem volt kiméletes irányunkban. — Mi tartja vissza attól, hogy Königrätz után ugyanezt tegye? 1859-ben engednünk kellett, mert hiányzott az az 50.000 emberünk, akikkel lezárhattuk volna a Párisba vezető utat. Ma azonban szabad az ut Berlinbe!”

A külügyminisztert nagyon felbátorította a császárné állásfoglalása és ezért Randon marsalltól támogatva újlag elfogadásra ajánlotta javaslatát. A koronatanács végül a következő három pontból álló javaslatot fogadta el:

„a Kamara azonnali összehívása, hogy megszavazza a hadsereg mozgósításához szükséges hitelt;

50.000 ember összevonása a Rajna mentén;

jegyzék intézése a porosz kormányhoz, hogy Franciaország nem engedheti meg a területi Status quo megváltoztatását, ha ehhez nem kéri hozzájárulását.”

Ezt már a július 6-i „Moniteur official”-ban közölni kellett volna. Nem került azonban sor rá, mert Napoleon a mérsékelt miniszterek tanácsára éjszaka visszavonta határozatát.

Egy másik beszélgetés során megcáfolta azt a hírt, amely szerint 1870 július 23-án a berlini francia követség első tanácsosának Lesourdnek, aki Bismarcknak átadta a hadüzenetet azt mondta volna: „Én voltam az, aki akarta ezt a háborút, ez az én háborúm.” Ezt sohasem mondta a volt császárné. Épen úgy megcáfolja azt a hírt is, hogy ő sürgette a beteges császár utazását a harctérre is, mert azt hitte, hogy az ott meg fog halni és így ő lesz a trónörökös kiskorúsága idején Franciaország kormányzója.

Paléologue különben bejelenti, hogy folytatni fogja a császárnéval való beszélgetéseit, amelyek a második császárság történetének számos érdekes és eddig ismeretlen részét hozzák majd a világ tudomására.

Megszűnt a moziszátrák, ma délután megkezdődnek az előadások

A hétfő óta tartó moziszátrák tegnap véget ért és ma délután az ország valamennyi mozgósínházában megkezdődnek az előadások.

A moziszátrák mint ismeretes demonstráció-jellegű volt, a mozgósínházakat sujtó elviselhetetlen adóterhek miatt. A hatnapos sztrák nyomatékos figyelmeztetésül szolgált az illetékes hatóságoknak arra, hogy a mozgósínház-üzem milyen jelentős forrása az állami bevételeknek és mennyire indokolt a megadóztatás csökkentésére irányuló mozgalom, mert a súlyos adóterhek végérvényesen csöddel fenyegetik a mozi-ipart.

A noviszádi Apolló és Odeon mozgósínházak ma délután 3 órakor tartják első előadásukat a sztrák után. Az Apollóban a „Művész sors”, az Odeonban az „Alpesi tragédia” kerül bemutatásra, a szokásos vasárnapi időrendben.

— **Leendő anyáknak** kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ez pedig a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi **Ferenc József** vizet, mert könnyen bevehető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. Kapható mindenütt.

III. Napoleon már Königrätz után hadat akart üzeni Franciaországnak

Eugénia császárné visszaemlékezései a második császárság idejéből

Paléologue volt francia nagykövet a „Revue des deux Mondes” legutóbbi számában nagyon érdekes beszélgetéseket közöl, amelyeket III. Napoleon feleségével, Eugénia császárnővel folytatott. A második császárság történetének homályos pontjait igen sok tekintetben megvilágítják ezek a beszélgetések, amelyek egyidejűleg igazolják, hogy milyen végzetes befolyása volt III. Napoleonra ez a nagyravágyó és akaraterős asszony és hogy milyen befolyást gyakorolt az eseményekre, amelyek végezetül a francia—német háborúhoz és a második császárság bukásához vezettek.

Eugénia császárnő, aki közel félévszázaddal élte túl III. Napoleont, nem akarta emlékiratait megírni; barátainak azonban nagyon szívesen beszélt el életének egyes fontosabb mozzanatait. Ehhez a baráti körhöz tartozott Paléologue is, akit külön felhatalmazott arra, hogy ezen elbeszéléseit feljegyezze és halála után közzétegye. A most megjelent első közlemény a második francia császárság politikájával foglalkozik az 1866—1870 közötti kritikus években és világosságot derít a francia—német háború egyes, eddig nem ismert előzményeire. A feljegyzéseket

a königrätzi ütközet utáni koronatanács

vezeti be, amelynek befolyásáról és határozatairól — csak egy hajszálon függött már akkor a béke — eddig semmi bizonyosat nem lehetett tudni, mivel minden egyes résztvevője a legteljesebb titoktartást fogadta meg. A koronatanácsban Eugénia császárné is részt vett és az ő elbeszélése alapján ismeri meg a világ ennek a koronatanácsnak a lefolyását.

Az osztrák hadsereg königrätzi vereségének híre 1866 július 4-én délután érkezett

meg Párisba. Másnap reggel a császár elnöklele alatt koronatanács ült össze St. Cloudban. *Ferenc József császár előző nap, július 4-én táviratilag közölte a francia kormánnyal, hogy javára lemond Velencéről és elfogadja az összes francia feltételeket.* Erről Drouyn de Lhnyis külügyminiszter számolt be és ennek befejeztével azt javasolta, hogy Poroszország ellen a legnagyobb energiával kell fellépni. A király végighallgatta a beszámolót, anélkül hogy jelét adta volna beleegyezésének vagy elutasításának. A császárné teljesen egy véleményen volt a külügyminiszterrel, de mielőtt nyilatkozott volna, megkérdezte a hadügyminisztert, hogy *felkészült-e Franciaország egy katonai demonstrációra a Rajna mentén?* Randon marsal igennel felelt és kijelentette, hogy 80.000 embert azonnal koncentrálnak a Rajna mentén, 250.000 embert pedig 20 nap alatt. Miután a császár még mindig nem beszélt, a császárné szólalt fel a külügyminiszter véleménye mellett. „Az volt az érzésem — mondta a császárné Paléologuenak, — hogy ebben az órában Franciaország sorsa és a dinasztia jövője forgott a kockán. Életem egyik legnagyobb és legjelentősebb pillanata volt ez.”

A császárné véleménye ellenére is, La Valette miniszter ellenezte a külügyminiszter előterjesztéseit és érvei hatással voltak a császárra is, különösen azon megállapítása, hogy Poroszország diadalutjának megakasztása, az Ausztriával megkötendő szerződéshez vezetne, ez pedig szakadást jelentene Olaszországgal és így a császár egy év óta folytatott politikáját teljes felborulás fenyegetné. Franciaország esetleges területi követeléseit Poroszország megnagyobbodása következtében, Berlinben barátságos tárgyalások alapján is bizonyára el lehet érni.

La Valette előterjesztéseit a császárné

Élet más világokon

Forrás: **Eric Biddle, Birmingham** - Eszperantóból fordította: **Salamon Frigyes**

A tudósok már a legrégebbi idők óta fogva foglalkoztak azzal a kérdéssel, van-e valaminő élet más világokon. És legtöbbször igennel válaszoltak erre a nagyon érdekes kérdésre. Fontenelle, Huygens, Bruno, Kepler, Tycho, Newton, a két Herschel, Arago Laplace, Brewster és a nemrég elhunyt Robert Ball a multban; míg jelenleg Camille Flammarion és P. Lowell tartoznak a szép igazság legkiválóbb hívei közé.

Valóban nehéz megérteni, miként utasíthatja el ezt az elvet valaki, aki hisz az asztrológia és biológia ténymegállapításaiban. A világegyetem csak önmagát gúnyoló, borzalmas temető volna, ha a számtalan világon, amelyből áll, nem volna élet. Egyes világoknak voltak lakói a multban és most kihaltak; más világokon viszont mostanság laknak; ismét másokon pedig csak a jövőben fognak lakni. Naprendszerünkben találunk példát erre a három osztályra. A Hold a multnak világa; a Föld és talán a Mars, és a Jupiternek néhány holdja most lakott területek: míg az a óriás, még folyékony, Jupiter a jövő világa.

A naprendszerben a Nap legközelebbi két bolygója: a Merkúr és Vénusz valószínűleg lakatlanok, mert szerencsétlenségükre mindig ugyanazt az oldalukat fordítják a Nap felé. Ennek a furcsaságnak az volna a következménye, hogy ezeken a bolygókon minden víz a sötét oldalakon hó és jég alakjában volna. A mi felfogásunk szerint víz nélkül semmiféle élet sem létezhet, s ezért arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a Merkúr és Vénusz szomorú lakatlan sivatagok.

A közeli égitest, amellyel a végtelenen át való repülés közben találkozunk, a Hold, legközelebbi szomszédunk. Csak 237.000 mérföld választ el bennünket az éj királynőjétől. Ez a távolság, habár a mi szemünkben roppant nagyoknak tűnik fel, csak egy lépés a világegyetemben. Egy harmincszor akkora hid, mint amekkora a Föld kerülete, összekötné a két égitestet.

Égi társunk közelségének egyik nagy haszna az a könnyűség, amellyel a felületén

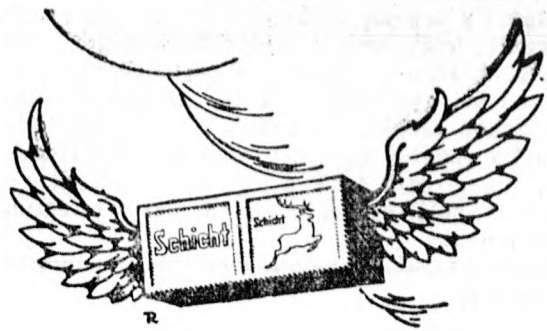
levő részleteket láthatjuk. Még kis teleszkóp segítségével is látható az ott levő számtalan — már rég kialudt — kráter, s az egész felület hepe hupás és vad, ami gyönyörű — bár szomorú — látványt nyújt. A részleteket semmiféle atmoszféra sem homályosítja el, mert a Hold már az egész, vagy majdnem az egész gázburkolatát, ami valaha kétségtelenül volt, elvesztette. Nyoma sincs felületén víznek, amiből arra következtethetünk, hogy lakatlan terület, de ki tudja, nincsenek-e a felszín alatt, a hatalmas üregekben élő holdlakók, amint H. G. Wells akarja elhitetni az „Első emberek a Holdon” című könyvében?

A négy távoli bolygó — a Jupiter, Saturnusz, Uranusz és Neptunusz — valószínűleg még nem szilárd; ezért nem tételezhetjük föl, hogy vannak lakóik.

Még csak egy bolygó marad, a Mars, — hadistenről elnevezett bolygó — és véleményem szerint nagyon valószínű, hogy ez az égitest az egész naprendszerben a legintelligensebb lények lakóhelye. Legalább az erre a bolygóra vonatkozó megfigyelések ezt látszanak bizonyítani. A Mars öregebb, mint a Föld és jóval kisebb, ezért elég hideg volna arra, hogy élő lények legyenek rajta, amikor a Föld még folyékony volt, — talán százmillió évvel ezelőtt. Ha föltesszük, hogy az életnek a Marson ugyanannyi idő kell, mint a Földön, hogy intelligens lényeket teremtsen, abból következik, hogy a marsbeli emberiség sok millió évvel öregebb, mint mi, és békében élnek együtt az őrdögi barbárság: a háború nélkül, Eddig nem említettem a Mars „csatornáit”, de nem adhatom itt az elmélet hosszú védelmét arról, hogy a csatornák mesterségesek. Elég annyit mondani, hogy a csatornák nyilván az olvadó sarkövi hó vizét viszik a bolygó más részei felé, és hogy látjuk a vegetáció jelentkezését, midőn az éltető nedvesség terjed.

Érdekes megemlíteni, hogy Flammarion szerint a Jupiter egyik holdján olyan vonalak vannak, melyek a Mars felületén lévőkhöz hasonlítanak. Talán ott is laknak élő lények.

Sokan — úgy látszik — úgy gondolják,

Mindig elérhetetlen marad

a Szarvas-jegyű Schicht-szappan.

Mert semmi a világon nem képes minket arra bírni, hogy a legnagyobbat, szappanunk minőségét csak kevéssel is megrosszabbítsuk.

Szarvasszappanunkat olcsóbbá tehetnénk majdnem oly jó nyersanyagok hozzátételével. Mi ezt nem tesszük, mert mi nem jó szappant akarunk gyártani, hanem

a legjobbbat!

hogy ha más égitesten laknak, annak lakói okvetlenül emberi lények. Nincs ennél abszurdabb dolog. Csak tekintetbe kell vennünk az életformák roppant nagy számát saját kis világunkon, hogy megértsük, hogy fölünk teljesen különböző lények is lehetnek intelligensek.

És ha egy égitesten annyiféle változat van, kétségkívül szinte kiszámíthatatlan a különböző formák száma a végtelen űrben lévő más világokon. És micsoda eszmenyeresség az ha megértjük, hogy nem vagyunk egyedül a

Egy tüneményes élet története, a cselédsorból, a halhatatlanságig

— Szemelvények Jászai Mari, a legnagyobb magyar tragika naplójából —

7.

Már ekkor beleszövdött életembe Kassai Vidor, a tragikusfejű komikus. Ismeretes volt fedhetetlen jelleméről és tiszta életéről. Engem nagyon lenézett, nagyon megvetett, mint afféle nagy ur szeretőjét. Őt szemeltem ki megmenetmül. Nem szerelemből, azt még soká nem ismertem, hanem azt mondták róla, hogy a legműveltebb ember.

Mint mágnestű az északi sarkot, úgy kerestem én a tudást. Oly önkénytelenül, olyan öntudatlanul, mint ahogy a lepke a lángba repül. Reszkettem a boldogságtól, ha egy könyv a kezembe került. Petőfi „János vitéz”-ét tízesztendőskoromban olvastam először, amikor Karsayéknál Győrött szolgáltam, az iskolaóráimon túl. Elbujtam a zongora alá a könyvvel s mire megtaláltak, elolvastam utolsó betűig. Le kenderve kérdeztem urnómtól: „Enyém lehet ez a könyv, ha tíz esztendeig szolgálak érte?” Azt hittem, hogy csak egy van minden ilyen könyvből.

Ezért akadt azán egy ember, Kassai Vidor, aki után én jártam. Azt mondták, róla, hogy „egy egész szoba könyve van”. Ettől kezdve csak ő mellé huzodtam, ahol találtam. Nappal és a színpadon.

— Mit akar tőlem a kisasszony? — kérdezte egyszer.

— A könyveit szeretném látni — feleltem végtelen komolysággal. — Megengedi, hogy elmenjek magához? Azt is hallottam, hogy szépen fuvolázik és, hogy festeni is tud.

— És nem félne hozzám eljönni? Azt mondják, hogy a B y méltóságos ur el akarja magát venni feleségül.

— Igen — mondtam —, el akar venni, ha otthagynom a színpadot. Mikor megmondtam, hogy a színpadot soha el nem hagyom, félholtra vertek. Mentsen meg Kassai ur.

Nagyot nézett a becsületes kis Kassai. De hitt nekem és attól kezdve mindennap ő kísért haza revolverrel a zsebében. Mindig attól félt, hogy B y megtámadja, vagy éjjel felfogadott emberekkel agyonvereti.

Hat hétre hazamentem Győrbe az apámhoz, majd megesküdünk a majornoki templomban. Mikor Kassai megjött az esküvőre, magával hozta a kolozsvári szerződéseket. Engem segédszínésznőnek, 70 forint havi fizetéssel. Neki volt 100 forintja, mint első komikusnak.

Nemhiába jártam Kassai után. Amint megérkeztünk Kolozsvárra, kiöntött egy láda könyvet az üres szobánk közepére, egy gyékényre. Minden szabad időm ennek a gyékénynek a szélén ülve töltöttem. Soha ki nem törődő, belémcikázó tüzek futkostak csontjaimban, valahányszor egy új könyvet nyitottam ki. Ha az éhség nem kint volt, azt hiszem teljesen boldog szaka lett volna életemnek ez a kolozsvári három év. De mindig éheztem. Se reggelim, se vacsorám nem volt. Minden garasomat színpadi ruhákra adtam ki, kivéve azt a 7 forint 50 krajcárt, amelyért a sugónétól hozattam az ebédet, valami moslékfélét. Kettőn fizettünk érte 15 forintot. Első szerepeket játszottam már, mikor az uccán összeszedtem a sajt- és ke-

nyérhajakat, otthon türe szurtam, körülégettem és megettem. Kassai a kávéházba járt reggelizni meg oszonnáznai: kávé, tojást.

Egész nap dolgoztam, tanultam, játszottam, takarítottam, éjjelenként mostam vartam. O, azok a nagy színpadi ruhák, amelyeket magam mostam és vasaltam! Ma is visszaérem azokat az oldalfájásokat, amelyeket vasalás közben éreztem! És életem társa, aki éjjelenként mellém bujt, hagyott koplalni, mintha csak éhen akart volna elveszíteni. Másfél esztendő alatt egyszer kértem tőle 20 krajcárt kölcsön valami enni valóra azzal, hogy majd elsején megadom. De addig annyiszor hánytorgatta fel mások előtt is, hogy kölcsönkértem egy kollégától a 20 krajcárt és megadtam neki. Zsebre tettem.

*

Ma, érett ésszel, sem bírom megérteni annak a becsületes, igazságos embernek az irtózatot kegyetlenségét. Tudta, hogy egész éjjelen át varrtam és tanultam, s hajnalban, alighogy aludtam, felébresztett. Követelte, hogy a felesége legyen, holott egy atom feleségem sem volt, mert még csak ki sem aludhattam soha. Látta hogy soványodok és sápadok és soha egy falat étellel, egy kis vacsorával meg nem ajándékozott volna.

Egyébként semmi kifogása nem volt ellenem és békességben éltünk.

Cselédünk természetesen nem volt. Ruhámat magam hordtam a színházhoz és vissza, nagy kosarakban, télen bokáig hóban.

*

1869. áprilisában esküdünk és azonnal utaztunk Kolozsvárra. Erről az utazásról feledhetetlen emlékem: Szőlőkon, a pályaudvaron

végtelenségben! A csillagos ég csöndes szemléltetése és a róla való elmélkedés közepette érezzük, hogy ezek a más világok mind ami világunk részei, s hogy életünk, amely egy szép napon bizonyára véget ér itt, azokon a más világokon örökké fog tartani — mindegyikünk a jobb világból egy még jobb világ felé haladva, míg el nem érjük a legistenibb világot, — ahol a halál és a bűn mindörökké elvesztik hatalmukat.

KENYÉR

Van egy minden szájra jó imádság,
(...add meg a mi mindennapi kenyérünket.)
van egy minden szájra közös átok,
(...éhezem és fázom.)
van egy minden szívből szakadt óhaj,
(... búzát, békességet.)
van egy minden szívre feketélő sóhaj,
(... a határban jég ver.)
van egy minden harcra csendesítő béke,
(... aratás van végre.)
s van minden békére feloldító láрма,
(... kenyéret adj mára!!)
Van az éheseknek egyítő kovásza,
zsellérnek és úrnak
imádsága, átka, harca, bűne, vágya,
nagyéh-kivánsága. —
Morzsa, vagy kalácska, de legyen — kenyér!
Éhesebb éhesnek
a szemét kifurta,
gazdag gazdagabbnak
hült szívét kitérta, — csöpp morzsáért fúrta,
vagy kalácsért fúrta, de kenyérért fúrta...
S mégis minden család közös meleg csokja:
kenyér:
s mégis minden élet forrásból titokba
Szent egyszerű szókba
buggyan:
kenyér legyen, kenyér!...

Fekete Lajos.

Nagy beruházásokra készül a Magyar Állam

A tavalyinak dupla méretére növekedik az idei Budapesti Nemzetközi Vásár

A magyar kormány a napokban nyújtotta be az 1928/29 évi budget, melynek egyes tételeivel kapcsolatban Bud János pénzügy-

A helyes használat.

Ha a Radiont teljesen hasznossá óhajtja tenni, legfontosabb az, hogy bármit is mos vele: pontosan betartsa a használati utasítást.

Csakis ekkor fejtheti ki teljes mosóerejét, moshat tényleg egymaga!

Ez pedig az elképzelhető leg-egyszerűbb feladat, — tehát sohasem felejtse el, hogy

a Radiont **hideg** vízben kell feloldani.

miniszter bejelentette, hogy Magyarország a legközelebbi 5 évben kerek 850 millió pengő értékű állami beruházásokra készül. A tervbe vett számos tétel között első helyen áll és a legsürgősebb megoldásra vár a magyar országutak átépítése, illetve új utak létesítésének kérdése. A kormány egyidejűleg rendkívül nagy tételeket bocsát rendelkezésre általában a községefejlesztés, különösen pedig vidéki iskolák, kórházak, vágóhidak és számos egyéb higiéniai berendezés létesítésére is.

Az április 28.-án megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásár közel 200 ipari szakma bemutatója lesz, melyen már az elmúlt években is az ipari termelés szinte hiánytalan ská-

lája mutatkozott be a vásárt látogató nagy nemzetközi közönség előtt. Ezidén a budapesti árumintavásár, különös tekintettel a készülő nagy állami beruházásokra, külön utépítési, községefejlesztési, valamint hő- és energiagazdálkodási csoportot létesít, melyekben különös részletességgel és gazdasággal vonulnak fel a készülő nagy állami, községi- és magánberuházásokban érdekelt összes ipari szakmák. Nagy érdeklődésre számíthat ezenkívül az agrár-export- és a nagy keretekben kibontakozó rádiócsoporthoz is. A Budapesti Nemzetközi Vásár ép ezért az idén nemcsak a kereskedőknek, hanem a gazdáknak és községeknek is legjobb bevásárlási alkalmá lesz.

találkoztam Petőfi fiával, Zoltánnal. Pár percig beszéltem vele, mert mi mentünk, ő pedig jött egy szintársulattal. Nagyon hasonlított Petőfi képeihez, de roppant sovány és sápadt volt. Nem akarta elereszteni a kezem, mikor a beszállásra sürgettek. Akkor éreztem élő ember előtt akkora lelki felindulást, hogy beleijedtem. Mintha forró hullámok támadtak volna mellemben. A halántékom lüktetett, a szemem megtízesedett, a gondolatom megakadt! Petőfi eleven vérére érintem, most a kezemmel! Ha nem lettem volna Kassai felesége, vagyis feleség, aki a házasságot olyan éktelenül komolyan fogta fel, mint általában az életet, ugy visszafordultam volna, hogy ott élhessek, ahol a Petőfi fia!

De miért is kellett annak a köszívű embernek feleség?! (Kositzky volt a családi neve.) Egy rossz kutyát sem érdemelt meg, nemhogy egy tisztaszívű, jó és szép, tizenhétéves teremtést. Ő ugyan elmondhatta, hogy a felesége egy garasába sem kerül. Hacsak azt a két ajándékot nem számítja, amelyek közül az egyiket elváltásunk után tíz évre a bécsi, a másikat ismét tíz évre, a párizsi világkiállításról hozott. Első ajándéka egy szép kék wedgwood-váza, fehér görög alakokkal, a második egy nyelvébe visszaurzó szinpadai tör, amelyet ma is használók. Későn felébredt elkifurdalásból lett ajándékozója. Mint férjem azonban ezekkel a szavakkal mordult rám Kutyfalván: „Nekem nincs pénzem doktorra”. Oly beteg voltam, hogy a lábaim reszkedtek a szinpadon a nyelvem akadozott, a szempillám lecsukódta. És ő felléptetett.

A kolozsvári küzönség elé a Deborah-ban léptem lobogó hajjal, lángoló szemmel, fan-

tasztikus bő ruhában. Berepültem váratlanul a szinpadra a nép közé és daccal, fájdalommal kiáltottam:

— Én vagyok! Mit akartok velem!

Óriási kacagás felelt rá a nézőtérre. Nem értettem, csak egy pillanatra villant az agyamba, hogy a szegény üldözött zsidó lányt nevezik ki, de az, hogy engem, a színészt kacagják, eszembe se jutott. Pedig így volt. Nagy története van ennek. Az elődömbben rejlett az oka az én fogadtatásomnak. Az én kikacagtatásomnak.

Ugy szakadtam én a kolozsvári közönségre, mint a vihar sok meleg házi, zárt levegő után. Szépné Mátray Laura volt ott a primadonna, már hoszu évek óta. Minden szépet és jót ő játszott. Be volt komásodva és sogyorosodva Kolozsvárba és ha valaki azt merte volna mondani, hogy rossz színésznő, azt kiverték volna a városból.

Nem volt Szépné rossz színésznő, mert semmilyen színésznő sem volt. Csak gyönyörűségesen szép volt és sugó után elmondott minden szerepet. És ezt is hogyan! Könynélkül semmit sem tanult meg, megvárta míg a sugó elmondott egy mondatot és azt utána mondta. Ha nem hallotta a sugót, kitöltötte a közöket ilyen formán: Ehem, hm, izé, osztán, és ehem. A-t és á-t a világért sem mondott volna, mert ezt poriasnak tartotta. Atyám helyett etyémet, páva helyett péve-t mondott. Sohasem beszélt hangosan, mert akkor nem hallotta volna a sugót és ugyanabból az okból gyorsan sem beszélhetett soha. De olyan szép volt, hogy a közönség beérte a szépségével és el sem képzelte, hogy a színészet más is lehet, mint amit Szépné tud. Ehhez járult még, hogy minden-

ható volt az intendáns révén, aki elől az urának illetet kotrodni hazuról. Az izléséhez azonban hű maradt, mert mind a kettő bibircosképű volt: az intendáns is meg az ura is. A szerepeket is ez az asszonyosság osztotta. Ki is volt kötve a szerződésombem hangsúlyozottan, hogy segédszínésznő leszek. Csak éppen a szokásos „bemutakozásra” választhattam egy „fellépő” szerepet.

Igy jutottam a „Deborah“-hoz. Kassa választotta és az is irta le számomra. Ez volt összes tevékenysége színészetemmel kapcsolatosan. Becsületére legyen mondva, soha nem tanított semmire. Egyszer megkérdeztem tőle, hogyan kell játszani egy Howard Katalin nevű szerepet? Az első történelmi darab volt és éreztem, hogy ehhez valami olyant is kellene tudnom, ami benne nincs meg. Kassai így felelt:

— Keresd!

Okosság volt-e ez, vagy a tehetség tisztellete? Vagy kényelem? Nembánomság? Máig sem tudom.

Én tehát annak a megereszkedett, kifakult művirágnak utóda lettem. Ha dobozát megnyitották, émyelgős parfóm áradt szét belőle. De ugy megszokták azt a szagot, hogy nélkülük el sem tudták képzelni a színházat. Én pedig, amint az lsten tudnom adta, kivittem őket a mezőre, nagy darab ég alá. Itt igazi virágok nyíltak és igazi viharok tomboltak.

Az emberek megdöbbsentek és ez nevetésben tört ki belőlük. De mily hamar vált a megdöbbsenésük tapssá és ünnepléssé minden megjelenésem.

— (Jövő vasárnapi számunkban folytatjuk.) —

GYÖNGYFÉNY FOGSOR
ILLATOS SZÁJ

SARG féle

KALDONT

HIREK

Émlékirataim

Talán méltóztattak észrevenni, mennyire divatos lett az utóbbi időben az ugynevezett emlékirat-irodalom. Mindenki, aki csak valaha is valami számárságot követett el az életben, emlékiratot ír. Hadvezérek, tábornokok, politikusok, miniszterek, színészek, művészek, énekesek és egyéb nagyságok emlékiratokkal szórakoztatják a közönséget. Nem lehetett még biztosan megállapítani, saját maguknak szánták-e emlékeiket emlékül vagy másokat emlékeztetik emlékeikre. Annyi bizonyos, hogy soha annyi emlékre nem emlékszem, mint a mai emlékek emlékezetes emlékirat korszakában. Ha valaki emlékeit említi fel, elsősorban a születésén kezd. A második kötetben már pelenka korát tárgyalja, a harmadikban a szoptatás dajkánál folytatja. Az ötvenedik kötetben már nyugodtan tárgyalhatja zsenge ifjúkorát.

Erről jut eszembe, hogy rólam is kitelne egy alapos emlékirat kötetecske. Füzve tíz dinár, díszkötésben husz. Gyermekeknek és örmestertőt lefelé ötven százalék rabatt. Az emlékeket így kellene kezdeni:

— Amikor születtem, a világra jöttem, vagy ha jobban tetszik, amikor a világra jöttem, születtem. Jól emlékszem, hogy egy kövér néni felém hajolt, s két lábamat az antipódusok felé lógatva, így kiállított fel:

— Jaj de drága gyerekek! Alighanem fiau! Azután valaki csiklandozni kezdte a talpamat s egy másik sovány néni azt mondta, hogy „nini megjött a gölya”. Rögtön Harun Al-Rasid „golyakalifája” jutott eszembe, amelyet később Aladin csodalámpájával egészítettem ki. Valószínű, hogy innen kaptam az Aladár nevet is.

Amikor már felnőttem s a mamám megállapította, hogy már háromnapos vagyok, közelebbi ismeretségbe léptem a víz fogalmával is. Azóta sem szeretem a vizet, pedig apuka is dühösen dörmögte felém, hogy „jaj de vizes ez a gyerek”.

Nagyon szép gyerek lettem, mert jól emlékszem, hogy anyám többször is ismételte: „Szép, szép ez a fiau, csak a papára hasonlít”. A papa ekkor hátat fordított neki s dühösen elrohant. „Ez a családi béke”, mondotta gúnyosan a nagymama.

Négynapos koromban már tüszenteni kezdtem, ötödik napon bögni s a hatodik napon kereken kijelenttem, hogy nem játszom tovább.

Emlékirataim tizedik köteténél a mama nagymosást rendezett: Tizenkétnapos gyerek lévén, bemásztam a lugköoldatba s miközben anyám a könyeit facsarta, én a padlásra bujtam s onnan kiáltottam le a mosónőkre: „Beee, beee, beee”, aminek alapján édesapám rögzest megállapította, hogy ujságíró lesz belőlem, mert aki „á-t” mond, az „bé-t” is mond, az ujságíró első életföltétele pedig az „abécé”.

Most a kilencvenedik kötetnél tartok s részletesen megírom, hogyan folyt össze a számban a nyál, amikor az első svábbogarát megpillantottam, amely éppen egy rusznival

Befejezték a noviszádi városi költségvetés tárgyalását

A költségvetést tegnap délben közszemlére tették ki a főszámvevői hivatalban

A noviszádi városi tanács pénteken este fél 11 órakor fejezte be a városi költségvetés tárgyalását. A jövő héten a pénzügyi és költségvetési bizottság elé kerül a költségvetés, amelyet tegnap délben közszemlére tették ki a főszámvevői hivatalban. A községekről szóló törvény értelmében

a közönség tizenöt napon belül terjesztheti elő észrevételeit vagy esetleges panaszait a költségvetéssel szemben a városi tanácshoz,

amely írásba foglalja a panaszokat s a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé terjeszti azokat, amely azután végső fórumon dönt fölöttük.

Illetékes helyen nyert értesüléseink szerint a költségvetés teljesen reális, bár kétségtelen, hogy a mindjobban fejlődő város követeléseinek nem felel meg.

A város jövedelmei évről-évre apadnak, a szükségletek emelkednek s így a tanács nincs abban a helyzetben, hogy a fejlődő város szükségleteit kielégítse.

A községi pótdadó éppen a lakosságra való tekintettel nem emelhető, ezzel szemben a város az átírási illetek beszüntetésével, valamint a kiviteli és beviteli köveztvám megszűnésével közel kétfélmillió dináros jövedelemtől esik el.

kelt birokra. Ennek alapján akarom most bebizonyítani, milyen óriási perspektívával kecsegtet az orosz-német barátságos szerződés a genfi népszövetségi palota felépítése szempontjából.

Százhuszadik kötet, kétezredik fejezet: Éppen most hallok, hogy Ferenc József letette az érettségét.

18... március 4. A laspalmasi főkantör meglátogatta a mayerlingi tragédiát. Jegyek a Lipkovics-trafikban. Szerdán este: Eppen most állapítottam meg, milyen nagy karriert futottam be a petit sortól a félkövér antikváig.

Emlékirataim címe szenzáció: „A futaki erdő sejtelméi, avagy Jazz-band a hullakamrában”.

(Folytatása következik)

K. A.

1928. Március 18. Vasárnap

Római katolikus: *Laelare*. Protestáns: *Eduard*. Görög keleti: (Március 5.) *Konon*. A Nap kel 5 óra 57 perckor, nyugszik 5 óra 54 perckor. A Hold kel 4 óra 52 perckor, nyugszik 1 óra 45 perckor.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorologiai állomás jelentése). Felhős idő, átmeneti kiderüléssel Szerbiában, Vojvodinában, Horvátországban, Szlavóniában és Boszniában. Részleges felhőzet a tenger melléken. Kevés havazás az ország belsejében. Noviszádon mérsékelt kosava, tulnyomóan felhős és hűvös idő, eső és hó nélkül. A hőmérséklet minimuma -5°C , maximuma 1°C .

— A katolikus olvasó és gazdakör dalestélye a Népkönyha javára. A noviszádi kath. olvasó és gazdakör ifjúsága vasárnap, március 18-án dalestélyt rendez. A dalestélyre a kör vezetősége szívesen látja az olvasókör tagjait és azok hozzátartozóit. Belépődíj nincs, a Népkönyha javára azonban bárki adományozhat az ott felállított perselybe.

ÉPÜLETFA, DESZKA, LÉC

és egyebek legjobban beszerezhető
LIŠIĆ fátelenen, a csatornán túl.

Dr. Benedek Imre operateur, specialista szülész, és nőgyógyász rendeléseit Novisadon a dr. Uzelac szanatóriumában (Dunavska obala) f. hó 20-án megkezd. Rendel $\frac{1}{2}$ 9—10 és 3—4. Tel. 27-05.

— Kalap-, ingujdonságok Fuchsnál.

Súlyosbitja a helyzetet, hogy a város nem tudja kellőképpen gyümölcsösztetni vagyónát. Az ártézi fürdő például csak 12.000 dinár bért fizet évenként a városnak, a Központi Hitelintézet téglagyára pedig csak 1200 dinárt évenként, bár mindkét vállalat milliós vagyónokat reprezentál. Ilyen körülmények között természetesen szó sem lehet racionális gazdasági politikáról s így a város jövedelmei évről-évre szomorú apadást mutatnak fel. A gázgyár csak most kezd jövedelmezni s csak a villanytársasággal kötött szerződés-revizio biztosított némi jövedelmet a városnak, amelytől egyébként teljesen elesett volna.

Nem történt gondoskodás a költségvetésben a város belterületén levő ki nem épített telkek megadóztatására vonatkozólag sem, pedig ezek a telkek, amelyeket tulajdonosaik a spekulatív szempontok szem előtt tartásával nem építették ki, ma már jelentékeny értéket képviselnek. Nagy mulasztás terhel a várost, hogy a Limánon levő telkeket, amelyek százszorosan emelkedtek értékükben, nem adóztatja meg. Az ugynevezett „Wertzuwachssteuer“ a német városok egyik legjelentékenyebb jövedelmét képezik.

Ezek után érthető, hogy a város, amelynek pénzügyei valóban nem a legrózsásabbak, csak igen csekély mértékben gondoskodhat a legfontosabb szükségletekről.

Hotel „August” Pensio Abbázia

Minden kényelemmel berendezett szálloda, a park, a hajóállomás és fürdő mellett. Magyar konvha, magyar tulajdonosok és személyzet.

— Szabadlára helyezték Hill Józsefet. Négy hét előtt történt, hogy Hill József futaki cipészsegéd egy verekedésből kifolyólag az uccán leszurta Till János szabadságos katonazenészt. Hill azzal védekezett, hogy önvédelemből szurta le Tillt. A vizsgálóbíró tegnap szabadlára helyezte Hill Józsefet.

Elveszett egy barna aktatáska a vasutállomástól a főtérig terjedő útvonalon, a becsületes megtaláló illő jutalom ellenében adja le a Bernold redőnygyárban.

ISMÉT SÜT A NAP!

— A választás napján bort adott el. A noviszádi törvényszék tegnap 600 dinár pénzbüntetésre ítélte Szimics Szeván goszpodjincei vendéglőst, mert 1927. szeptember 11-én a nemzetgyűlési képviselő választások napján, Budiszaván a vásáron alkoholos italokat árosított.

— Elveszett a katolikus templomudvarban a Katolikus Kör épülete közelében e hó 15-én este 8 órakor egy kékes-szürke nyakvédő sál. A becsületes megtaláló legyen szíves a Délbácska kiadóhivatalában átadni.

Hafa Solid harisnyák

BRAČA SCHÖNBERGER-nél, Novisad, Jevrejska ulica 6 szám

— A jó szappan megóvja a fehéreneműt. A fehérenemű tartóssága csak a jó szappantól függ s így a ruhamosásnál kizárólag a „Szarvas” védjegyű Schicht szappan őrzi meg a fehérenemű tartósságát. Egy kis darab „Schicht” szappannal több ruhát moshat és jobban mint bármely más olcsóbb minőségű nagyobb szappannal.

Hálószobák, ebédlők, függönyök, szőnyegek olcsó árban HEMLER butorizletében NOVISAD, Safarikova 30. Hitelképes egyéneknek előnyös fizetési feltételek

SULYOK - FEST - TISZTIT

Gyásruhák festése 24 óra alatt. — Feltünős olcsó árak Futoška ul. 12. szám.

— Kémkedési per a noviszádi törvényszéken. A noviszádi törvényszék büntető tanácsa tegnap tárgyalja Marjanusics Antun szuboticiai lakosnak és feleségének Marjanusics Mária-nak bűnügyét, akiket az ügyészség kémkedéssel vádol. Az ügyészség vádirata szerint Marjanusics és felesége 1927. október 17-én Szuboticiáról négy levelet akart Magyarországra csempészni, amelyekben fontos katonai titkok voltak. A csempészés azonban nem sikerült, mert a csendőrök elfogták őket és megtalálták náluk a leveleket. A tegnapi tárgyaláson a bíróság úgy döntött, hogy újabb bizonyítékok beszerzése céljából március 31-re halasztotta a tárgyalást.

SRPSKI KRALJ, NOVISAD

Željeznička u. 27. — Szolid családi szórakozóhely. — Naponta elsőrangú ciganyzenekar! Kifünős ételek és itatok!

— „A Templom egere“ Noviszádon. A Radnicski Sportklub vigalmi osztálya, április 15-én színre hozza a „Sloboda“ nagytermében Fodor László óriási sikert elért vígjátékát „A templom egerét“. A darabnak különösebb reklámra nincs szüksége, mert Fodor László neve „Dr. Szabó Juci“ óta a legjobb márkák közé tartozik. A darab megrendezésére Magyar Zoltánt sikerült megnyerni és már ez is biztosítja a darab erkölcsi sikerét. A női főszerepekben Knézy Paula és Minker Gizi osztóznak. A férfiszerepeket Gerich Bandi, Magyar, Milinkov, Klein és Horváth fogják játszani. Ez az együttes olyan nivőju előadást ad a közönségnek, mely meglepetésszámba megy. A vígjáték technikai beállítása külön szenzáció lesz. A próbák már serényen folynak.

— Orvosi hír. Dr. Klein Mátyás bőrs és nemi betegségek szakorvosa, kozmetikus. Noviszád, Futoski-put 9. I. emelet. Telefonszáma 26—50.

Divatos harisnyák

és férfiszoknik a legnagyobb választékban és legolcsóbban a „Harisnyakirály“-nál, Klein Jenőnél Noviszád, V. Bečkerek és Senja 1

Szilárd a gabonapiac

A gabonapiac két hét előtti gyenge és időleges áremorzsolódása az érdekelteket arra indította, hogy a piaci helyzetnek meg nem felelő beállításban márciusra nagy ársuhanást jósoljanak; amit azóta nemcsak lapunk, hanem a bekövetkezett tények is megcáfoltak. Mert amíg a két hét előtti árak buzában 335, tengeriben 245 és nulláslisztben 470 dinárt jegyeztek, addig a szombati üzletnapon buzáért 345, tengeriért 255 és nulláslisztért 470 dinárt szívesen fizettek és így az utóbbi árak immár a március havi áraknak tekintendők.

A fenti átlag 10 parás árválulást tengeriben a passzív területek és a kormány éhség akciójának kereslete, míg buzában a malmok üzemi kényszervételei idézték elő.

A lisztüzletben a magas buzaárak, de főleg a nem szerencsés tarifa és vámpolitikának folytán stagnáció állott be, mivel ten-

ODEON MOZGÓ megnyitó!

Vasárnapi előadása

Alpesi tragédia

[Dráma 6 felvonásban.

Főszerepben:

LUCIE DORRAINE és VALDEMAR GAJDAROV.

gerpartunk és a Muraközkhöz közel fekvő vidékek, külföldi lisztet vásárolnak.

A külföldi liszt versenyénél érdekes megfigyelni, hogy míg a külföldi buza versenyt kizárja, addig a feldogozott buzatermékek vagyis a liszt versenyt lehetővé tette és így a hazai malomipar évek sora óta a lassu, de biztos pusztulásnak van alávetve.

Az új buzatermés kilátásait a spekuláció az aratás utáni új buzában 300—320 dinárban értékeli.

ANGOL FÉRFI SZÖVETEK

Ulster, felöltő és öltönyre legolcsóbban vásárolhat

HOLIK RUDOLF

„Új menyasszony“-hoz címzett divatruházában, Noviszád, Kr. Alexandra 12. 2

SPORT

Ma délután 3 óra 30 perckor

Rádnicski—NAK

I. oszt. bajnoki mérkőzés. NAK pálya

A mai nap során reggel 8 órától kezdve a késő esti órákig bajnoki mérkőzéseket játszanak Noviszádon. Nem panaszkodhat tehát a futballra éhes közönség, csak állja idegeiket és jó meleg bundával.

A mérkőzések sorát reggel 8 óras kezdettel, a Rádnicski—NAK tartalékcsoportok küzdelme vezeti be. A találkozóból a NAK együttes kigolarányu győzelmét várjuk. Bíró: Daljev. Délelőtt 10 órai kezdettel a kovilji Sajakás mérkőzik a Póstások együttesével, Nemes biráskodása mellett. A találkozóból a Póstásokat tippeljük győztesnek 2—3 gólos különbséggel.

A délutáni mérkőzések sorát 2 óras kezdettel a Rádnicski—NAK ifjúsági csapatok küzdelme nyitja meg. Itt is a NAK ifjak felé írt a győzelem ígérete, de egy-két golkülömbőségű föbbre aligha számíthatnak. Bíró: Simonyi.

A legnagyobb érdeklődés természetesen a félnégykor NAK—Rádnicski mérkőzés felé fordul. A találkozó nagyjentőségű az elsőosztályu harmadik helyezés szempontjából és így egészen bizonyos hogy kemény és élvezetes küzdelemre kerül a sor ma délután. Egy-két golkülömbőségű NAK győzelmet várunk.

A Noviszádon lejátszásra kerülő bajnoki mérkőzéseken kívül, Sabácon és Petrovaradinban küzdenek ma a csapatok a bajnoki helyezésekért. Sabácon a Vojvodinának nagyon jól kell játszania, hogy legyőzze a Mácsvát és biztosítsa első helyezését az ideai bajnokságban. Eldöntetlen eredmény a legvalószínűbb.

Petrovaradinban a noviszádi Vasutasok mérkőznek a Gradjanszkival. Az őszi találkozó során ezt a mérkőzést a Gradjanszki nyerte meg, de azóta mintha javultak volna a noviszádi Vasutasok kilátásai. Eldöntetlen, vagy minimális golarányu Zsak győzelmet várunk. Bíró: Andréé.

A tenniszjáték titka

Az ex-világbajnok Tilden olyan erősen servált Lacoste ellen 3 setten keresztül, hogy végül az lett az eredmény, hogy önmagát verte meg. Egy kicsit már öreg is, Lacoste pedig nagyon fiatal, ez a különbség is döntő hatással volt. Az európaiak és azok a játékosok, akik megengedhetnék maguknak erős fizikumuknál fogva az erős serválást, nem sérvélnak erősen erejüket ekonomizálva, tartogatva arra a pillanatra amikor beáll a kritikus pillanat, amikor a sokáig késlekedő győzelmet meg kell szerezni. Ez a különbség nem csak a serválásban, hanem magában a játék koncepciójában is megvan. És mi magyarázhatná ezt a differenciát? A temperamentum vagy a training módja? Mind a kettő nagy szerepet játszik a játék kialakulásában. Tilden és Jonston akkor fejlődtek ki amikor a világ legjobb játékosai honfitársai Murray, Williams és Loughlin voltak. Ennek a három játékosnak „bomba“ servájuk volt és külön-

Apollóban ma vasárnap

ünnepi megnyitó előadás!

Művész sors

Dráma 6 felvonásban.

Werner Krauss, Alfons Fryland, Marcella Albani-val a főszerepben. Rendkívül megható, izgalmas tartalmu, művész rendezéssel kitünően megrendezett rendezési film.

nösen az első két labdájuk, nem csoda tehát ha Amerika generációja legfélelmetesebb ütéseket adoptálják. A mai generáció is, mely respektabilis számu, ezt a játékmódot igyekszik imitálni, melyet annyiszor megtapsoltak. A temperamentum lényeges szerepet játszik nálunk és játékuk koncepciója mindennekelőtt határozottságra, gyorsaságra, brutális támadásra törekszik, ami már az első labdának biztos pont kényszerít ki.

Az amerikai tenniszjáték koncepciót és azt a methodust melyben nagy szerepet játszik a taktika. Az erős service s el párosul még ez erős forehand ütés az ugyancsak támadó backhanddrive, mely ütések a legkifogástalanabb fizikumot követelik éppen ultrarapide mozgásuk, gyorsaságuk miatt.

(Folytatjuk).

A Póstás A. K. játékosai közül az alábbiakat felkérem, hogy a mai mérkőzésen pont 9 órakor a N. A. K. pályán megjelenni sziveskedjenek. Bábin, Gutwajn, Rogics, Demmer, Novaček, Petrović, Barta, Mikus, Pascin, Kiss és Gregec, a rendezők közül pedig Burai II. és Huszár sportkapitányok.

Tőzsde

1928 március 17

A dinár árfolyamai

Bécsben 1238—1244, Prágában 58.825—59.325, Triesztben 33.30, Milanóban 33.25—33.50, Berlinben 7.31—7.33, Londonban 277.

Zürich

Páris 2043.25, London 25.34.12.5, New-York 519.35, Milanó 27.43.50, Brüsszel 73.15, Amszterdam 209.—, Berlin 124.19.—, Bécs 73.15, Budapest 90.80, Szófia 3.75.5, Prága 15.39.—, Varsó —.—, Beograd 9.13.50, Bukarest 3.21.50.

Noviszádi tőrménytőzsde

(Hivatalos jegyzések)

Buza, bácskai 77—78 kg-os, d. k. kötés 337.5—342.5, bácskai 78—79 kg-os d. k. 340—345 bánáti, 78—79 kg-os, d. k. kötés 335—340. Arpa, bácskai 66 kg-os d. k. 295—305 macedoniai, eredeti d. k. kötés 240—245 Zab, bácskai, dupl. kassza kötés 250—260 bánáti, duplikát kassza kötés 250—260 szerémi, duplikát kassza kötés 250—260 szlavóniai, duplikát kassza kötés 250—260 Tengeri, bácskai öreg d. k. kötés 255—260 bácskai duplikát kassza kötés 251—256 bácskai, III-IV. d. k. kötés 257.5—262.5 bácskai, IV-V. d. k. kötés 262.5—267.5 bácskai, fehér, dupl. kassza kötés 257.5—262.5 bánáti, duplikát kassza kötés 250—255 szerémi, duplikát kassza kötés 251—256 szerémi, III-IV. dupl. k. kötés 257.5—262.5 szerémi, IV-V. d. k. kötés 262.5—267.5 Buzaliszt, bácskai 0-as gg és g d. k. 465—475 bácskai, 2. sz. kenyérliszt d. k. kötés 445—455 bácskai, 5. sz. kenyérliszt d. k. kötés 425—435 bácskai, 6. sz. kenyérliszt d. k. 370—380 bácskai, 7. sz. kenyérliszt d. k. kötés 305—315 bácskai, 8. sz. takarmány. d. k. kötés 220—230 Buzakorpa, bácskai, jutazsákban d k 207.5—215 szerémi, jutazsákban, d. k. kötés 207.5—212.5

Irányzat: szilárdabb.

Forgalom: 8 vagon buza, 158 vagon tengeri, 4 vagon liszt.

Apró hirdetések

Egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár, a legkisebb apró hirdetés 10 dinár.

ELADÁS

FÜSZERÜZLETBERENDEZÉS kistűkkel, pulatok, lisztes ládák, mérleg és más egyéb eladók. Aca Popović, Novisad Futoski put 68. 856 1-3

ZEMUNBAN ELADÓ egy öt szobából és mellékhelyiségekből álló ház, nagy kerttel, szép kilátás, egészséges fekvéssel a felső város szélén. Felvilágosítással szolgál Dr. Abaffy Cyrill, ügyvéd, Zemun. 822-2

FAJGALAMBOK olcsón eladók. Megtekinthetők naponta a delelőtti órákban, Skolska ulica 8, földszint az udvarban (a Gradjevinska Direkcija mellett.) 1-2

Olcsó szép házhelyek a város központjában eladók. Felvilágosítással szolgál:
Schmolka hirdetőiroda.

Egy kis UJ HÁZ, 280 m²-es telkekkel, komlóval beültetve, eladó Petrovadiában, Vašarište nalezdenje csordásházzal szemben. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál délutánonként ugyanott 935-1

Egy jókarban levő KERESKUT eladó. Cim: Karadžićeva ul. 5. 908-1

VEGYESKERESKEDES, jóforgalmu, mely 20 év óta fennáll, házzal együtt családi okok miatt, egy tulnyomóan magyar és német lakosságú község főterén eladó. Bővebbet a kiadóban. 937-2

2 hold PRIMA SZŐLLŐ a paragovoi ut mellett eladó. Baksa András Novisad, Jovan Aranyijeva (Damjanich) u. 3. 905-2

KIADÓ

3 SZOBÁS LAKÁS fűtőszobával, vízvezetékekkel május 1-re kiadó. Érdeklődés Skolska-ul. 6. (Az építészeti igazgatóság mellett.) 943-1-1

KIADÓ egy négyszobás modern lakás minden komforttal május elsejére és egy üzlet vagy irodahelyiség. Bővebbet Strazilovo-ucca 11. szám alatt II. emelet [Kis Liman] 947-1-3

Egy jókarban levő **ZONGORA** jutányosan eladó. — Cim a kiadóban.

AKIK a könyvvitelt gyakorlatilag és elméletileg is, 6 hét alatt (45 óra) megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Prospektus kapható a szerkesztőségben (Wagnerpalota), vagy „Könyvszakértő” Novisad, Pósfaiók 75. szám, kívánatra postán küld.

EGY UJ LAKÁS azonnal kiadó, egy nagy szobakonyha, speiz és fűskamra. Jovana Aranyijeva ul. (Damjanich) 5. szám. 921-1

KIADÓ irodának alkalmas 4 részre osztható nagyobb helyiség 2 különbejárattal május 1-ére. Bővebbet Duna u. 8. 911-2

MÁJUS ELSEJÉRE kiadó 6 szoba minden mellékhelyiséggel vagy 3 la köszoba 3 irodának való szobával, esetleg irodai helyiség külön kiadó. Érdeklődni lehet: Sremska ulica 11. [Strand-ut.] 929-3

2 UJONAN épült üzlethelyiség portállal és szép pincével olcsón, azonnal kiadó Masarik ucca 14 szám 913 1-10

KÉT SZOBA, konyha, speizből és egy 1 szoba, konyha, speizből álló lakás április 1-re kiadó. Cim Gőz Istvánnál (Jevrejska groblja.) 938-2

Egy NAGY ÜZLETHELYISÉG KIADÓ Safari-kova ul. 15 alatt. 807-10

KERESLET

Keresek egy novisadi, hozzátartozóinál lakó 3-4 középiskolai osztályt végzett GYAKORNOKOT, ki a magyar vagy német nyelven kívül szerbül is tud. Ajánlatok Rainer Simon Novisad címre adandók le. 923-1

KERESEK kezdő hivatalnoknői állást, szerb-magyar nyelvtudással. Cim Karadjordjeva ul. 16.

KERESEK KÉT vagy EGY NAGY SZOBA, konyha, speiz és többi mellékhelyiségekből álló lakást Jelenkezni személyesen vagy levélben Pogorecki mérnök, Dunavska obala, Bernhardt-ház. 922-1

KERESEK gyermektelen házaspárt házimesteri állásra. Jelenkezni lehet dr. Kerekes ügyvédnél, Njegoseva ul. broj 15. 941-1

TANULÓLEÁNY női divatszalonba kerestetik. Kr. Alexandra 10. I em. 919-1

Egy jobb házból való fiú TANONCNAK azonnal felvételt Freund József fodrásznál Novi Sad, Hileendarska [Lovag] u 3. 777-2

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1928. április 28-tól május 7-ig **A magyar ipar bemutatója!**

Számos külföldi kiállító! — Vámszabadraktár! **Külön csoportok:**

- a) utépítés,
- b) egészségfejlesztés,
- c) hő- és energiagazdálkodás,
- d) agrárélexport és
- e) rádió számára.

Utazási kedvezmények:

50% utazási kedvezmény a magyar vasutakon és a D. D. S. G., valamint a M. F. T. R. vonalain ugy az oda, mint a visszautazásnál. 50% a jugoszláv vasutvonalon a visszautazás alkalmával.

Vizummentes határátlépés!

A vásárigazolvány ára: 40.— Dinár. Felvilágosítások és vásárigazolványok kaphatók:

- Budapest:** A Vásárirodánál, V. Alkotmány u. 8.
- Novi Sadon:** Az Agrária Szövetkezet, valamint a Kereskedelmi és Iparbanknál.
- Novi Vrbason:** A Mezőgazdasági Bank R. T. és a Takarékpénztár R. T., valamint a Topola, Sombor, Senta, Kula, Subotica és számos egyéb városokban létesített igazolvány árusító helyeken.

Szerkesztésért és kiadásért ideiglenesen felel: **ANDRÉE DEZSŐ**

Nyíltér*)

Köszönetnyilvánítás

Alulírott ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik felejtethetlen férjem

BRITTIG ISTVÁN

elhunyta alkalmával koszorúkkal, virágadományokkal, részvénytülatkozatukkal és megjelenésükkel a temetésen, nagy fájdalommat enyhíteni igyekeztek. Külön köszönettel tartozom a Bernold-cég munkásainak, az „Ikarus” gyár munkásainak és az I. Novisadi Munkáségyesületnek testületileg való részvtételéért, valamint a Neupauer temetkezési vállalatnak a pontos és szolid kiszolgálásért. Novi Sad, 1928. március 16.

özv. Brittig Istvánné

*) E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK

Uj! Kostolac! Uj!

Az ismert Weifert-féle

kostolaci szén

megérkezett. Rendeléseket felvesz a Weifert-sörgyár képviselője:

Krstić i Grossmann
Novisad, Uspenska ul. 5.

Telefon 21-47. és 26-96. Ára Dinar 30.— 100 kg.-ként házhoz szállítva. Az egész Vojvodina részére vaggontételeknél speciális árak!

A VILÁG

LEGJOBB

ZONGORÁI

legsolidabban vásárolható

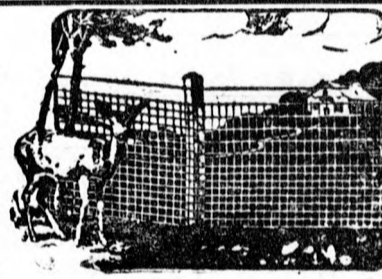
TRUPPEL

hirneves hangszertermeiben

NOVI SAD.

Gramofonok nagy választékban. — Óriási raktár lemezejudonságokban.

„HUNGÁRIA” Drotfonat Cinezett
nagy mennyiségekben és nagy választékban raktáron mérsékelt árak mellett.

KUSZLI GYULA vaskereskedés

Novisad, Temerinska ul. 8.

Vezérképviselőt az S. H. S. királyság területére.

la Rózsa ültetni való Magburgonya, Mütrágya, Muharmag, Vetőbűkköny, a legolcsóbb árban kapható

Gausz János

Novisad, Futoski put 66. Telefon 25-34.

Gazdák és Komlótermelők

KOMCÓZSINÉG

nagy választékban kilogrammonként
Dinar 25-ért
és feljebb, minőség szerint,

MANICCA-SISAC

KÉVEKÖZÖZŐ

Jugoszláviában legolcsóbban beszerezhetők:

AVRAM SCHIFF, NOVISAD

zsák-, ponyva- és zsinagnagykereskedőnél

Sürgöncim: JUTEŠIF.

Telefon 24-03.

Feltétlen kérjen mintázott árajánlatot.

GARANTÁLT ANGOL SZÖVETEK az 1928. évi

tavaszi, nyári ujdonságok,

a legkényesebb igényeknek és ízlések kielégítésére megérkeztek.

Felhívom

tisztelt vevőimet, ismerőseimet és a n. é. közönséget, hogy husvét megrendéseik előtt vetélkenyszer nélkül győződjék meg

legmodernebb divatmunkámról és a legolcsóbb árainmról.

Weber Károly, uriszabó

Novi Sad, Kralja Aleksandra 12.

1 szoba-konyha vagy 2 szobás üres lakás kerestetik lehetőleg a centrumban. Ajánlatok: **Vojvodina Kereskedelmi Ügynökség és Hirdetőirodához,** Novi Sad, Kr. Petra 29. kérenek

Dughagymát

hagymát, la rózsaburgonyát, válogatott vetőburgonyát, Woltmann rózsaburgonyát, la préselt szénát legjobban és legolcsóbban szállít:

Léderer Jenő

bank- és biz. üzlete, főzelék- és gyümölcskivitel NOVISAD, Wilson-tér 7. Telefon 22-14 Raktár: Temerinska ulica 38.

Mindenféle butorok összezsukható kertiszékek

és asztalok kaphatók

Lenkey Imre asztalosnál, Uspenska u. 12. Ugyanitt egy tanonc felvétetik.

NOVISZÁDI TAKARÉKPÉNZTÁR MINT SZÖVETKEZET

Jevrejska 14.

LEGKÖNNYEBB és leghasznosabb takarékosági módszer.

LEGJOBB kamatozás takarékbetétek után.

LEGTELJESEBB biztonság — egészséges munkaalap.

LOMBARD (zálog) osztály áru és mindennemű nem romlandó tárgyak részére.

TELEK a Strand uton, balra az átjáró mellett olcsón eladó. Érdeklődni: Vojvodina Kereskedelmi Ügynökség és Hirdetőirodána! Novi Sad, Kr. Petra 29. Telefon: 25-82

ÓCSKAVASAT,

fémeket: rezet, cinket, vöröszet stb., rongyot, öntvényt a legmagasabb áron vesz

WEISZ BÉLA

Novisad, Kalvin u. 11.

Mosott törlőrongy kapható.

TAVASZI SZEZONRA

megérkeztek a legújabb kész

FÉRFI és GYERMEKRUHÁK

legszebb választékban. Továbbá legmodernebb és legfinomabb eredeti

ANGOL FÉRFISZÖVETEK

öltönyök részére különféle árakban és csak

SZABOTT ÁRAKBAN.

Wiegenfeld Jaša

Novisad, Kr. Petra 13.

Építésszek és építők

figyelmére ajánlom

Beočini Portland Cement, Beočini Special (gyorsankódó) **Cement, Mész la darabos, Kátrány és szigetelő papirost** (Építésszeknek gyári árban.) — Legolcsóbb árban hazhoz szállítva.

A. Simon

Novisad, Usta ska ulica 41. szám.

Burgonya

sárga 95, fehér 110, rózsá 175 dinár. Étkező és vetőburgonyát vagontelekben is szállít: Postržam Beograd Jug Bogdanova 14. 948

Varrólányok

akik hosszú időn át szalonban dolgoztak, azonnal felvétetnek.

Léderer, Kralja Petra 29. I-ső em. 946

A halott emlékének tisztelete a legszebb emberi erény!

Temetések rendezését,

exhumálást, szállítást, bármely vidékről (külföldről is), a legnagyobb figyelemmel és pontossággal, a legszolidabb árak mellett vállalom.

GOLGOTA

Id. Lenkey Imre N. Sad

Uspenska u. 12. szám.

NAGYFEJEŐ

kézimunka üzlete

NOVISAD, JEVREJSKA U. 9.

Előnyomda. Kézi és géphímző terem. Gomb-áthuzás. Nagy választék a legújabb függöny, Storr miljö, futó, agyterítő és ágygarnitúrák, fehérnemű és a legdivatosabb ruhaminták előnyomtatása és hímzése, kézi és gépzsur tűlhimzés, endlítés, diszpárna montrozás és **perzsa szőnyeg** nyírása (stuccolás.) Sportzások készítése. Teljes kelengyék készítése hozott anyagból is Nagy választék **kézi klópl csipkében** és kézimunka kellékekben. **Jutányos árak! Pontos kiszolgálás!**

Burgonyát,

vetésre és étkezésre, minőségi garanciával direkt nagytermelőktől közvetít

Mandl & Rosenzweig

Telefon 22-00. NOVISAD, Futoški put 32. 874-3

Előkelő gyermektelen házaspár

április elsejére kétszobás lakást keres, konyhával és a többi mellékkeliségekkel. Lehetőleg a Zrinyi, Magyar és Vasut uccában vagy környékén. A lakásnak nem szabad nedvesnek lennie. Cim:

P. Obradovics, Petra Zrinjskog 54. sz.

Fiatal tisztviselő,

ki az expeditioban jártas, nagy iparvállalat által azonnali belépésre kerestetik.

Ajánlatok „Ügyes“ jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

TANONCOK

felvétetnek

Kramer Testvéreknél

Novi Sad, Mali Limán.

SZŐLŐKÖTÖZŐZSINEG

a legjobb pótlóanyag a lényegesen megdrágult és nehezen beszerezhető

RAFFIA

helyett. A közeledő szezon alkalmával t. vőink részére speciálárak.

Kérjen ajánlatot a

Fonó és Kötélverőgyár r. t. tól, Odžacin, Bačka.